Lietas arhīva Nr. A42-01316-24/29
ECLI:LV:ADRJRIT:2024:0626.A420131624.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024. gada 26. jūnijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Lāsma Lipkina, tiesnese Silvija Kuškina un tiesnese Marina Romanova,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ (*/pers. A/*), pieteicēja juridiskās palīdzības sniedzējam /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs Kamerūnas Republikas (turpmāk – Kamerūna) pilsonis /pers. A/ nelikumīgi ieceļoja Latvijas Republikā, un Valsts robežsardze 2023. gada 6. septembrī konstatēja personas nelikumīgu uzturēšanos Latvijas Republikā (/adrese/). Pieteicējs 2023. gada 12. septembrī iesniedza lūgumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

[2] Pieteicēja iesniegumā, sākotnējās intervijas anketā, kā arī personiskajā intervijā norādīti turpmāk minētie apsvērumi bēgļa vai alternatīvā statusa iegūšanai.

[2.1] Pieteicējs Kamerūnā nejūtas droši tur notiekošās karadarbības dēļ. Valsts ziemeļrietumos notiek karš un tiek nogalināti cilvēki, bet valsts dienvidrietumos iedzīvotāji cieš no vardarbības, agresijas un izvarošanām. Karadarbības rezultātā pieteicējs un viņa tēvs guvis ievainojumus.

[2.2] Pieteicēja dzīve Kamerūnā nebūtu droša, jo viņš ir homoseksuāla persona. Kamerūnā likums neaizsargā seksuālās minoritātes. Par homoseksualitātes izrādīšanu draud cietumsods no sešiem mēnešiem līdz pat pieciem gadiem. Arī pieteicēja māte uzskatījusi, ka pieteicējs nedrīkstot izrādīt savas jūtas pret puišiem.

[2.3] Pieteicēju par viņa sievišķīgo izturēšanos astoņu vai deviņu gadu vecumā izslēdza no skolas. Skolas biedri pieteicēju mēdza apsmiet un aprunāt, tāpēc pieteicējs vairākas reizes mainīja skolas. Nedaudz vēlāk, kad pieteicējs pabeidza 11. klasi, skolas vadība neļāva viņam turpināt mācības. Līdz ar to pieteicējs pameta skolu, taču vēlējās iegūt izglītību. Pārcēlies uz /pilsēta B/, pieteicējs uzsāka apmeklēt kursus, kurus vadīja uzņēmums, kurš izplatīja kondicionierus. Arī tur pieteicējs viņa seksuālās orientācijas dēļ saskārās ar negatīvu attieksmi, jo sākotnēji pieteicējam tika liegta apmācība, bet vēlāk viņam vispār liegts darīt jebkādu darbu.

[2.4] Pieteicēju par intīmiem sakariem ar viņa partneri piekāva vietējā kvartāla iedzīvotāji. Pēc notikušā pieteicējs nolēma pārcelties uz /pilsēta A/ valsts dienvidrietumos, kur viņš apmetās dzīvot pie sava onkuļa – tēva brāļa.

[2.5] Pieteicēja dzīvībai draud briesmas, jo viņš iepazinies un sācis draudzēties ar kādu vīrieti, kurš ir saistīts ar agresīvu ambazoniešu grupējumu. Pieteicējs par vīrieša saistību ar grupējumu uzzinājis vienīgi pēc tam, kad ieradies pie viņa ciemos. Pieteicējs aizbēga un par visu pastāstīja onkulim – tēva brālim, kurš norādīja, ka pieteicējam ir jāpamet valsts un jāmeklē steidzīgi palīdzība, jo pieteicējam tagad ir informācija par grupējuma dalībnieka netradicionālo seksuālo orientāciju.

[2.6] Pieteicējs ar ģimenes locekļu finansiālo palīdzību atrada vīrieti, kurš organizē braucienus uz Eiropu, taču nokļūt uz Vāciju pie mātes brāļa nevarēja, jo pieteicējam paskaidroja, ka tas nav iespējams. Pieteicējs savas seksuālās orientācijas dēļ gan sākotnēji Krievijā, gan vēlāk Baltkrievijā izjuta ļoti lielu spiedienu no sabiedrības puses. Nokļuvis Latvijā, viņš saprata, ka šeit jūtas labi un mierīgi, tāpēc vēlas te palikt.

[3] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2024. gada 13. februāra lēmumu Nr. 336/PLN/2024 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs Valsts robežsardzes amatpersonām apzināti sniedzis nepatiesu informāciju par viņa identitāti un izcelsmes valsti, kā arī pretrunīgu informāciju par to, kur šobrīd atrodas viņa ceļošanas dokumenti, jo sākotnējās intervijas laikā pieteicējs norādīja, ka savu pasi esot atstājis pie radinieka Maskavā, Krievijā, bet personiskās intervijas laikā paskaidrojis, ka apzināti atstāja savu pasi pie personas Baltkrievijā.

[3.2] Pieteicēja sniegtie paskaidrojumi ir pretrunīgi. Piemēram, pieteicējs 2023. gada 12. septembra iesniegumā norādīja, ka pieprasa patvērumu Kamerūnā notiekošās karadarbības dēļ, vienlaikus norādot, ka karadarbībā zaudējis vairākus ģimenes locekļus. Savukārt personiskās intervijas laikā viņš informējis, ka Kamerūnā izjutis diskrimināciju viņa seksuālās orientācijas dēļ, kā arī tādēļ, ka viņam draudot agresīva ambazoniešu grupējuma pārstāvis, neko neminot par gūtajiem ievainojumiem vai ģimenes locekļiem, kurus zaudēja karadarbībā. Lai gan pieteicējs personiskās intervijas laikā norādījis, ka mācību kursos viņam esot bijušas ierobežotas iespējas piekļūt mācību materiāliem un apgūt praktiskās iemaņas, vienlaikus pieteicējs varējis aptuveni gadu prakses ietvaros strādāt un pat izveidot savu klientu loku. Pieteicēja sniegtā informācija par apdraudējumu Kamerūnā ir pretrunīga un līdz ar to arī maz ticama.

[3.3] Pieteicējs norādījis, ka viņš esot bijis mājās pie personas, kura, viņaprāt, esot ambazoniešu kaujinieks. Taču no viņa personiskās intervijas laikā sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka faktiski informācija par minētās personas saikni ar ambazoniešu grupējumu ir patvēruma meklētāja subjektīvais secinājums.

[3.4] Pieteicējs nav sniedzis informāciju, ka laikā līdz 2023. gadam Kamerūnas tiesībsargājošās iestādes būtu interesējušās par pieteicēju vai uzrādījušas viņam apsūdzību. Gluži pretēji, pieteicējs atbilstoši viņa sniegtajiem paskaidrojumiem varēja dzīvot relatīvi normālu dzīvi, apmeklējot klubus, satikties ar partneriem un uzturēt ciešas saiknes ar saviem ģimenes locekļiem, kuri sniedza nepieciešamo atbalstu.

[3.5] Pieteicējs pieprasījis patvērumu citu motīvu vadīts, nevis tādu, kas varētu būt par pamatu bēgļa vai alternatīvā statusa pieprasīšanai.

[3.6] Lai gan Kamerūnā nāves sods joprojām tiek piemērots kā augstākais soda mērs ar teroristisko darbību saistītajos noziegumos, Kamerūna *de facto* ir atcēlusi nāves sodu izpildi. Turklāt pārvaldei nav informācijas, ka pieteicējs varētu būt apsūdzēts ar teroristisko darbību saistīta nozieguma veikšanā.

[3.7] Lai arī izcelsmes valsts informācija liecina par zināmu apdraudējuma pakāpi atsevišķos Kamerūnas reģionos, publiski pieejamā informācija neliecina, ka apdraudējuma līmenis /pilsēta C/, kur pieteicējs saskaņā ar viņa sniegto informāciju pastāvīgi uzturējies kopā ar ģimeni līdz izceļošanai no Kamerūnas, būtu pietiekoši augsts, lai radītu smagus un individuālus draudus civiliedzīvotāju dzīvībai un veselībai.

[4] Pieteicējs nepiekrita pārsūdzētajam lēmumam, tādēļ vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, apsvērumus nenorādot.

[5] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem. Papildus pārvalde norādīja, ka pieteicējs patvēruma procedūras laikā mēģināja pamest Latvijas Republiku. Pieteicējs 2024. gada 26. martā tika uzņemts atpakaļ Latvijas Republikā no Lietuvas robežsardzes dienesta. Ievērojot minēto, pieteicējam neesot patiesa interese par starptautiskās aizsardzības saņemšanu un viņš ļaunprātīgi izmantojot patvēruma procedūru.

[6] Pieteicējs papildu paskaidrojumos norāda turpmāk minētos argumentus.

[6.1] Pieteicējs sākotnējā intervijā norādījis, ka Vācijā dzīvo viņa onkulis, bet viņš neesot paziņojis, ka viņš vēlas doties tieši uz Vāciju. Galvenais mērķis bijis nokļūt drošā valstī, kurā viņu nevajā viņa seksuālās orientācijas dēļ. Pieteicējs arī Valsts robežsardzes pārstāvjiem neatklāja savu identitāti tādēļ, ka baidījās atklāt savu seksuālo orientāciju.

[6.2] Kamerūnā nav specializētu klubu, kuros varētu satikties homoseksuālas personas. Tāpēc pieteicējs apmeklēja parastos klubus, kuros viņš un citas homoseksuālas personas slepeni satikās. Taču, ja par šādu pulcēšanās vietu uzzina policija, tā nekavējoties veic speciālo reidu, klubu aizver un arestē LGBTQ kopienas pārstāvjus.

[6.3] Kamerūnā pieteicējs bija spiests atturēties no ziņošanas policijai par diskrimināciju un draudiem, jo baidījās atklāt savu seksuālo orientāciju.

[7] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu. Vienlaikus pieteicējs paskaidroja, ka galvenais iemesls bailēm no atgriešanās izcelsmes valstī esot pieteicēja homoseksualitāte. Pieteicējs nenorādīja uz draudiem viņa dzīvībai saistībā ar viņa kontaktēšanos ar personu no agresīva ambazoniešu grupējuma. Pieteicējs precizēja, ka attiecīgā persona tomēr nepiederot šim grupējumam, bet esot viņam draudējusi.

Papildus pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka saistībā ar vienu no uzbrukumiem izcelsmes valstī pieteicēja homoseksualitātes dēļ viņam palikusi rēta uz pleca. Taču pieteicējam saistībā ar šo uzbrukumu nav bijusi nepieciešama profesionāla medicīniskā palīdzība. Pieteicējam izārstēties palīdzējusi viņa māte. Turklāt pieteicējs sociālo tīklu platformā esot saņēmis draudus no kādas neidentificējamas personas. Tajos uzsvērts, ka pieteicējs ir homoseksuāla persona, un norādīts, ka ar viņu tikšot īstenota izrēķināšanās.

Tiesas sēdē pārvaldes pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem. Papildus pārvaldes pārstāve uzsvēra, ka pieteicējs neesot konsekvents savos paskaidrojumos. Piemēram, pieteicējs esot sniedzis vairākas savstarpēji pretrunīgas versijas stāstam par to, vai un kā viņš pazaudējis savu pasi un kā vēlāk ieguvis pases kopiju. Turklāt, tā kā viņš tiesvedības laikā mēģinājis izceļot uz Vāciju, pieteicējs neesot ieinteresēts patvēruma iegūšanā.

Motīvu daļa

[8] Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējs ir trešās valsts – Kamerūnas – pilsonis, kā arī par to, ka viņš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir. Tāpat lietā nav strīda arī par pieteicēja identitāti.

Strīds šajā lietā ir par to, vai ir konstatējams tiesisks pamats pieteicējam piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā.

Līdz ar to tiesa šajā lietā visupirms noskaidros, vai pieteicējam ir tiesības uz bēgļa statusa iegūšanu Latvijas Republikā. Bet pēc tam, ja tiesa nekonstatēs pamatu bēgļa statusa piešķiršanai, tiesa pārbaudīs arī to, vai pieteicējam ir tiesības uz alternatīvā statusa iegūšanu Latvijas Republikā.

[9] Patvēruma likuma 37. panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45. panta nosacījumi.

Vajāšanas jēdziens ir skaidrots Patvēruma likuma 38. pantā, proti, par vajāšanu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Šā likuma 39. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka par piederību pie noteiktas sociālās grupas liecina atbilstība kādam no šādiem raksturojumiem: a) grupas dalībniekiem ir kopējas iedzimtas pazīmes vai kopēja izcelsme, ko nevar mainīt, vai viņiem ir kopējas pazīmes vai pārliecība, kas personas identitātei vai apziņai ir tik svarīga, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, kuru apkārtējā sabiedrība uztver kā atšķirīgu, b) atkarībā no apstākļiem izcelsmes valstī par īpašu sociālo grupu tajā var uzskatīt tādu grupu, kuras galvenā kopējā pazīme ir konkrēta seksuālā orientācija.

[10] Pieteicējs norādījis, ka viņam izcelsmes valstī draud vajāšana viņa homoseksualitātes dēļ. Viņam izcelsmes valstī viņa homoseksualitātes dēļ esot uzbrukts, kā arī viņš saskāries ar diskriminējošu attieksmi no sabiedrības puses. Papildus pieteicējs norādījis, ka viņa dzīvībai draud briesmas arī tāpēc, ka viņš iepazinies un sācis draudzēties ar kādu vīrieti, kurš ir saistīts ar agresīvu ambazoniešu grupējumu (bruņotu separātistu grupējumu, kas iesaistīts Kamerūnā īstenotajā pilsoņu karā).

Tiesas sēdē pieteicējs, aicināts izskaidrot to, no kā viņš baidās izcelsmes valstī, norādīja uz apstākļiem saistībā ar homoseksualitāti. Pieteicējs tiesas sēdē vairs nenorādīja apsvērumus par draudiem viņa dzīvībai saistībā ar draudzību ar kādu vīrieti no iepriekš minētā grupējuma. Aicināts sīkāk izskaidrot apstākļus par draudzību ar personu no kāda agresīva grupējuma, pieteicējs precizēja, ka persona, par kuru viņš stāstījis patvēruma procedūras laikā, esot draudējusi (persona neesot bijusi apmierināta ar to, ka pieteicējs izbeidzis attiecības starp viņiem), bet tomēr nepiederot agresīvam grupējumam.

Līdz ar to tiesai jānoskaidro, vai ir pamatots pieteicēja stāsts par viņam izcelsmes valstī draudošo vajāšanu viņa homoseksualitātes dēļ. Visupirms tiesa noskaidros, vai pieteicēja norādes atbilst izcelsmes valsts informācijai. Savukārt pēc tam tiesa izvērtēs, vai pieteicēja paskaidrojumi par viņa

piederību noteiktai sociālajai grupai Kamerūnā – homoseksuālām personām – ir atzīstami par ticamiem.

[11] Saskaņā ar Patvēruma likuma 32. panta pirmo daļu patvēruma lietā jāizmanto precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī. Konkrētajā gadījumā tiesai jānoskaidro aktuālā informācija par situāciju Kamerūnā saistībā ar iespējamu homoseksuālu personu vajāšanu.

No publiski pieejamās informācijas konstatējams, ka Kamerūnā viendzimuma seksuālu attiecību praktizēšana uzskatāma par nelikumīgu un krimināls odāmu darbību, par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pat pieciem gadiem. Kriminālsods arī faktiski tiek piemērots, policija mēdz aizturēt LGBTQ kopienas pārstāvjus, pamatojoties tikai uz aizdomām par netradicionālo seksuālo orientāciju. Tiek ziņots arī par to LGBTQ kopienas pārstāvju aizturēšanu, kuri bija paši vērsušies policijā, lai meklētu palīdzību pēc tam, kad bija kļuvuši par vardarbīgu noziegumu upuriem. LGBTQ cilvēktiesību aizsardzības organizācijas turpina ziņot par patvaļīgiem LGBTQ kopienas pārstāvju arestiem. Tāpat LGBTQ kopienai piederīgas personas saskaras ar ievērojamu ģimeņu, sabiedrības un varas iestāžu, tostarp tiesībsargājošo iestāžu, stigmu un vardarbības īstenošanu (*sk. Human Rights Watch: Cameroon: Rising Violence Against LGBTI People, No Protection from Group Attacks; Authorities Arrest, Detain Victims , pieejams: https://www.hrw.org/news/2022/05/11/cameroon-rising-violence-against-lgbti-people; US Department of State, Cameroon 2023 Human Rights Report, pieejams: https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/*).

Tiek ziņots, ka LGBTQ kopienas pārstāvji Kamerūnā nepiedalās politiski ietekmīgu lēmumu pieņemšanā, viņu intereses ir vāji pārstāvētas, šīs kopienas pārstāvjiem netiek ļauts ieņemt politiski ietekmīgus amatus. Tāpat tiek norādīts, ka Kamerūnas likums par kibernoziegumiem paredz divu gadu cietumsodu tiem, kas tiešsaistē veicina viendzimuma attiecības (*s k . Freedom House: Freedom in the World 2024, pieejams: https://freedomhouse.org/country/cameroon/freedom-world/2024*).

Līdz ar to pieteicēja norādes par to, ka viņa izcelsmes valstī – Kamerūnā – tiek īstenota homoseksuālu personu vajāšana, atbilst izcelsmes valsts informācijai.

[12] Vienlaikus starptautiskās aizsardzības jomā personas piederības noteiktai sociālajai grupai – homoseksuālām personām – apliecināšanai nepietiek ar to, ka persona vienīgi deklaratīvā veidā norāda uz savu homoseksualitāti.

Tiesai, vērtējot personas patvēruma pieteikumu, katrā konkrētā gadījumā ir jāpārbauda, vai patvēruma meklētāja sniegtie paskaidrojumi par viņa vajāšanu izcelsmes valstī, tostarp sniegtā informācija par personas homoseksualitāti, ir atzīstami par ticamiem (*sal. sk. Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 2. decembra sprieduma apvienotajās lietās A, B, un C (C-148/13 līdz C-150/13) 49.–52. punktu*).

Atbilstoši Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (*European Union Agency for Asylum (turpmāk – EUAA)*) izdotajam pētījumam „Pierādījumu un uzticamības novērtējums kopējās Eiropas patvēruma sistēmas kontekstā" (*pieejams: https://euaa.europa.eu/publications/judicial-analysis-evidence-and-credibility-context-common-european-asylum-system*) par patvēruma meklētāja stāsta uzticamības vērtējuma kritērijiem var būt: iekšējā un ārējā konsekvence, pietiekama detalizācijas pakāpe un ticamība (*minētā pētījuma 4.5. sadaļa*).

Ar iekšējo konsekvenci jāsaprot patvēruma meklētāja sniegto faktu kopējā saturiskā saskaņotība un vienotība. Savukārt ārējā konsekvence nozīmē patvēruma meklētāja stāstītā atbilstību vispārīgi zināmajai informācijai, tostarp izcelsmes valsts informācijai un citiem lietā esošajiem pierādījumiem. Patvēruma meklētāja pamatstāstam būtu jābūt konsekventam visās patvēruma procedūras stadijās. Ir saprātīgi pieņemt, ka, ņemot vērā kultūras atšķirības vai patvēruma meklētāja personības iezīmes, daži patvēruma meklētāja stāsta aspekti var palikt neskaidri, tomēr tiem nevajadzētu mazināt pamatstāsta kopējo ticamību. Vienlaikus ir iespējama arī situācija, kad, izvērtējot dažādās patvēruma lietas izskatīšanas stadijās patvēruma meklētāja norādītos faktus, tiesai rodas pamats apšaubīt pieteicēja sniegto paskaidrojumu patiesumu. Piemēram, novēlota būtisku faktu atklāšana vai arī novēlota būtisku pierādījumu iesniegšana var negatīvi ietekmēt kopējo pamatstāsta ticamību, ja vien no pieteicēja puses netiek sniegti vērā ņemami paskaidrojumi, kuri izskaidro šādu vilcināšanos (*sk. arī minēto pētījumu*).

Ievērojot minēto kārtību, tiesai jānoskaidro, vai pieteicēja apgalvojumi par viņa piederību sociālajai grupai – homoseksuālām personām – ir atzīstami par ticamiem.

[13] Izvērtējot pieteicēja sniegtos paskaidrojumus par viņa bailēm no vajāšanas, visupirms no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs ir sākotnēji sniedzis nepatiesu informāciju par savu identitāti un nav sniedzis tam racionālu izskaidrojumu.

Pieteicējs papildu paskaidrojumos norādījis, ka nav uzreiz pēc aizturēšanas Valsts robežsardzes amatpersonām atklājis savu identitāti, jo viņam bijis bail, ka tādējādi tiks noskaidrota viņa seksuālā orientācija un viņam būs nepatikšanas.

Taču šādi paskaidrojumi vērtējami kritiski. Informācija par personas identitāti – vārdu, uzvārdu, pilsonību un vecumu – neatklāj personas seksuālo orientāciju. Tāpēc nav saskatāms saprātīgs pamats norādīt nepatiesu identitāti nolūkā neatklāt seksuālo orientāciju. Tāpat arī pieteicējs pēc vēršanās tiesā mēģinājis izceļot no Latvijas Republikas uz Vāciju. Šie apstākļi liek apšaubīt pieteicēja godprātību, pieprasot patvērumu Latvijas Republikā, un kritiski vērtēt viņa paskaidrojumu ticamību.

[14] Tāpat no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs dažādās patvēruma procedūras stadijās nav bijis konsekvents, norādot patvēruma pieprasījuma pamatu.

Sākotnējā patvēruma pieprasījumā pieteicējs norādījis, ka viņš pieprasa patvērumu Kamerūnā notiekošās karadarbības dēļ. Karadarbības dēļ viņš arī esot zaudējis vairākus ģimenes locekļus. Taču vēlāk tiesas sēdē šādus apsvērumus pieteicējs vairs neuzturēja. Personiskajā intervijā pieteicējs norādījis, ka pastāvot risks, ka viņu apcietinās viņa seksuālās orientācijas dēļ. Bet galvenais iemesls, kāpēc viņš nolēmis izceļot no Kamerūnas, esot tas, ka viņa partneris – ambazonietis –, draudējis nogalināt viņu. Vēlāk tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka attiecīgā persona pieteicējam esot draudējusi, jo neesot bijusi apmierināta ar to, ka pieteicējs izbeidzis attiecības ar šo personu, bet attiecīgā persona tomēr nepiederot agresīvam grupējumam. Savukārt tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka viņš izceļojis un baidās atgriezties izcelsmes valstī tieši tādēļ, ka viņam varot draudēt sods par to, ka viņš ir LGBTQ kopienas pārstāvis, un ka policija viņu neaizsargāšot no viņa tiesību aizskārumiem viņa homoseksualitātes dēļ.

Tādējādi pieteicējs visupirms norādījis uz bailēm no karadarbības un zaudētiem ģimenes locekļiem, vēlāk uzsvēris bailes no personas, kas pieder agresīvam grupējumam, visbeidzot uzsverot bailes no vajāšanas Kamerūnā homoseksualitātes dēļ. Šie apstākļi paši par sevi nav pamats atzīt pieteicēja paskaidrojumus par tādiem, kas nav ticami. Taču tas liek kritiski vērtēt pieteicēja paskaidrojumu konsekvenci un attiecīgi arī ticamību.

[15] Apsvērumus par bailēm no vajāšanas Kamerūnā saistībā ar piederību noteiktai sociālajai grupai – homoseksuālām personām – pieteicējs nenorādīja 2023. gada 12. septembra sākotnējā patvēruma pieprasījumā. To pieteicējs norādījis tikai personiskās intervijas laikā 2023. gada 7. novembrī, proti, gandrīz divus mēnešus vēlāk.

Ņemot vērā jautājumu, kas skar personas personisko jomu un tostarp viņas seksuālo orientāciju, jutību, nevar secināt, ka šai personai nevar uzticēties, tikai no tā vien, ka šī persona uzreiz nav paziņojusi par savu homoseksualitāti (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 2. decembra*

sprieduma apvienotajās lietās A, B, un C (C?148/13 līdz C?150/13) 69. punktu). Vienlaikus, izvērtējot patvēruma pieteikumus, kas ir pamatoti ar bailēm no vajāšanas personas seksuālās orientācijas dēļ, tāpat kā izvērtējot pieteikumus saistībā ar citiem vajāšanas pamatiem, tiek pārbaudīta šo pieteikumu pamatotība (*sal. sk. arī turpat, 52. punktu*). Kā jau minēts iepriekš, novēlota būtisku faktu atklāšana, vai arī novēlota būtisku pierādījumu iesniegšana var negatīvi ietekmēt kopējo pamatstāsta ticamību, ja vien no pieteicēja puses netiek sniegti vērā ņemami paskaidrojumi, kuri izskaidro šādu vilcināšanos (*sk. arī EUAA izdotā pētījuma „Pierādījumu un uzticamības novērtējums kopējās Eiropas patvēruma sistēmas kontekstā" 4.5.1. sadaļu*).

Tādējādi, ja persona informāciju par savu homoseksualitāti patvēruma pieprasīšanas procedūrā norāda nevis sākotnējā patvēruma pieprasīšanas reizē, bet vēlākā procedūras stadijā, lietā ir būtiska nozīme arī personas paskaidrojumiem par to, kāpēc persona šo informāciju nav atklājusi nekavējoties, tostarp šo paskaidrojumu ticamībai.

Pieteicējs papildu paskaidrojumos norādījis, ka, ierodoties Latvijā, viņš nezināja, ka arī Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts. Kad viņš to noskaidrojis, tā kā Eiropas Savienībā tiekot ievērotas LGBTQ kopienas pārstāvju cilvēktiesības, viņš sapratis, ka var neslēpt savu seksuālo orientāciju.

Šādi pieteicēja paskaidrojumi vērtējami kritiski. Pirmkārt, viņš tiesas sēdē paskaidroja, ka patvērumu Latvijas Republikā lūdza, kolīdz saprata, ka Latvija ir Eiropas Savienībā un šeit tiek aizsargātas personu cilvēktiesības. Taču, kā jau minēts iepriekš, savu piederību noteiktai sociālajai grupai – homoseksuālām personām – pieteicējs pārvaldei atklājis tikai personiskajā intervijā, proti, gandrīz divus mēnešus pēc sākotnējā patvēruma pieprasījuma. Otrkārt, ņemot vērā to, ka pieteicējs ir apzināti devies uz Eiropas Savienības robežu un to nelegāli šķērsojis, saskaroties ar grūtībām, ir maz ticams, ka viņš neapzinājās, ka, ieceļojot Latvijā, viņš ir ieceļojis Eiropas Savienībā.

Līdz ar to konkrētajā gadījumā apstāklis, ka pieteicējs apsvērumus par savu homoseksualitāti norādījis vien gandrīz divus mēnešus pēc sākotnējā patvēruma pieprasījuma iesniegšanas, ir pamats apšaubīt viņa sniegto paskaidrojumu ticamību.

[16] Pieteicēja paskaidrojumi dažādās patvēruma procedūras stadijās par viņa bailēm no vajāšanas Kamerūnā saistībā ar piederību noteiktai sociālajai grupai – homoseksuālām personām – neveido ticamu, vienotu un konsekventu stāstu.

Aicināts sīkāk pastāstīt tiesas sēdē par savas seksuālās orientācijas apzināšanos, attiecību izveidošanos un tuvinieku, sabiedrības reakciju uz to, pieteicējs sniedza vien vispārīgas, izvairīgas atbildes. Turklāt pieteicēja paskaidrojumi par viņa homoseksualitāti bija stereotipiski, proti, viņš savu homoseksualitāti apzinājies, saprotot, ka viņam ir sieviešu rakstura īpašības, nepatīk meitenes. Arī aicināts sīkāk pastāstīt par attiecībām, kas viņam Kamerūnā bija izveidojušās, pieteicējs sniedza vien vispārīgas atbildes. Tostarp, piemēram, pieteicējs norādīja, ka neko nezina par sava bijušā partnera ģimeni. Taču maz ticams, ka pieteicējs, atbilstoši viņa paskaidrojumiem esot ilgstošās (divus līdz trīs gadus ilgās) attiecībās ar personu, varētu neko nezināt par šīs personas ģimeni.

Tāpat konstatējams, ka, neskatoties uz pieteicēja norādēm par viņam liegtām tiesībām iegūt izglītību un strādāt saistībā ar īstenotu diskrimināciju pret viņu kā homoseksuālu personu, pieteicējs vienlaikus paskaidrojis arī to, ka viņš ir ieguvis izglītību, strādājis savā profesijā un viņam izveidojies savs klientu loks. Turklāt pieteicējs norādījis, ka viņam tika liegts turpināt mācības par kondicionieriem. Vienlaikus viņš norādījis, ka šīs mācības turpināja, jo par tām bijis samaksāts. Tāpat arī viņš papildu paskaidrojumos norādījis, ka viņam tika liegts turpināt mācīties par kondicionieru meistaru. Bet tiesas sēdē viņš norādīja, ka šīs mācības pabeidza, arī no prakses uzņēmumā aizgāja pats, turklāt mežā esot pazaudējis diplomu, kas apliecinot attiecīgo mācību apguvi. Šādi paskaidrojumi ir savstarpēji pretrunīgi. Līdz ar to pieteicēja norādes par īstenotu diskrimināciju pret viņu mācību un nodarbinātības vietās vērtējamas kritiski.

Pieteicējs pārvaldei paskaidrojis, ka pēc piedzīvota uzbrukuma viņš pametis /pilsēta B/ un devies dzīvot pie onkuļa – tēva brāļa – uz /pilsēta A/. Pēc tam, kad viņš sapratis, ka viņa draugs pieder agresīvam ambazoniešu grupējumam, viņš atgriezies pie onkuļa un pastāstījis viņam par visu notikušo. Pieteicēja onkulis viņam teicis, ka viņa dzīvība ir apdraudēta. Pieteicējs varējis glābt savu dzīvību, tikai izceļojot no valsts. Savukārt tiesas sēdē pieteicējs norādīja, ka viņam esot onkulis – tēva brālis, kas dzīvojot Bueā. Bet pieteicējs viņam neesot atklājis savu seksuālo orientāciju, un šī persona arī neesot zinājusi par pieteicēja plāniem izceļot no valsts. Taču ir maz ticams, ka situācijā, kurā pieteicējs pietiekami izvērsti stāstījis par onkuļa (tēva brāļa) norādēm par draudiem pieteicēja dzīvībai un nepieciešamību pieteicējam izceļot no valsts, vēlāk, aicināts sīkāk pastāstīt par šiem apstākļiem, tos vairs neatcerētos vai uzskatītu par maznozīmīgiem.

Vienlaikus arī pieteicēja stāstā par viņa izveidotajām attiecībām konstatējamas būtiskas pretrunas. Proti, iestādei pieteicējs norādījis, ka pirmās homoseksuālās attiecības pieteicējam uzsākušās 16 vai 17 gadu vecumā. Tās esot ilgušas aptuveni gadu. Savukārt tiesai viņš norādīja, ka šīs attiecības ilgušas vien divus līdz trīs mēnešus. Pārvaldei pieteicējs norādīja, ka šīs attiecības izjuka, jo pieteicēja draugs pārcēlās dzīvot uz citu pilsētu. Citu problēmu nav bijis. Bet tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka attiecības izbeigušās kādas problēmas dēļ. Aicināts to sīkāk paskaidrot, viņš atbildēja, ka pieteicējam un viņa draugam bijuši dažādi viedokļi, bet neatceras, par ko tieši. Tādējādi pieteicējs dažādās patvēruma procedūras stadijās sniedzis dažādus paskaidrojumus par šo attiecību ilgumu un attiecību izbeigšanas iemeslu. Tā kā tās atbilstoši pieteicēja paskaidrojumiem bijušas vienas no divām nopietnajām pieteicēja attiecībām, maz ticams, ka pieteicējs patiesi varētu nokļūdīties iepriekš minētajos attiecību jautājumos.

Savukārt otrās no divām nopietnajām attiecībām pieteicējam atbilstoši tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem bijušas ar personu vārdā */pers. E/*. Attiecības ilgušas divus līdz trīs gadus. Tās tikušas izbeigtas, jo pieteicēja draugs pirmais izbraucis no valsts, un tas ietekmējis attiecības. Savukārt iestādei pieteicējs bija paskaidrojis, ka pieteicēja pēdējais partneris Kamerūnā, vārdā */pers. E/*, esot meklējis pieteicēju un draudējis viņu atrast un nogalināt. Kad pieteicējs vairs neesot atbildējis uz zvaniem, viņš pieteicēja tālruņa numuru iedevis citām personām, kas arī zvanījušas un draudējušas pieteicējam. Pieteicējs norādījis, ka saistībā ar konfliktu starp pieteicēju un šo viņa pēdējo partneri */pers. E/*, pieteicēja vajāšana izcelsmes valstī kļuvusi reāla ne tikai no valsts iestāžu puses, bet arī no ambazoniešu grupējuma puses. Pieteicējs patvēruma procedūrā norādījis, ka galvenais iemesls, kāpēc viņš nolēmis izceļot no Kamerūnas, esot tas, ka šis viņa partneris – ambazonietis –, draudējis nogalināt viņu. Aicināts tiesas sēdē izskaidrot, vai šīs ir vienas no pieteicēja divām ilgstošām attiecībām, viņš atbildēja noliedzoši, paskaidrojot, ka šīs attiecības neesot bijušas ilgstošas. Taču nav rodams racionāls izskaidrojums tam, ka pieteicējs jauc vai neprecizē savu partneru personvārdus situācijā, kurā vienas no attiecībām bijušas ilgstošas, bet otras varētu būt ietekmējušas pieteicēja izceļošanu.

Tāpat arī konstatējams, ka pieteicējs patvēruma procedūrā ir minējis trīs dažādus laikus, kuros viņš sāka apzināties savu homoseksualitāti – sākotnēji personīgajā intervijā viņš norādīja, ka tas noticis aptuveni piecu vai sešu gadu vecumā, pēc tam, atbildot uz precizējošiem jautājumiem, viņš norādījis, ka tas bija aptuveni 16 vai 17 gadu vecumā. Pieteikuma papildinājumos viņš norādījis, ka tas bija 10 līdz 11 gadu vecumā. Savukārt tiesas sēdē pieteicējs atkal norādīja, ka tas bijis aptuveni piecu gadu vecumā. Tad arī pieteicēja māte esot viņam skaidrojusi, ka tas neesot pareizi. Taču ir maz ticams, ka pieteicējs tik agrā vecumā jau apzinājās savu homoseksualitāti un ka viņa māte pieteicēja izteikumus par patiku pret tā paša dzimuma personām patiesi varēja uztvert kā bērna homoseksualitāti un attiecīgi arī skaidrot pieteicējam savu nostāju šajā jautājumā.

Pieteicējs nav bijis konsekvents arī savos paskaidrojumos par piedzīvoto vardarbību izcelsmes valstī saistībā ar viņa homoseksualitāti. Pieteicējs paskaidrojis, ka viņš vienreiz ticis aizturēts. Sniedzot sīkākus paskaidrojumus par šo situāciju, pieteicējs pārvaldei norādījis, ka viņš ar draugu /pers. F/ atgriezies no naktskluba, un viņus pieķēra vietējie iedzīvotāji, kuri sāka viņus sist. Viņi izsaukuši policiju, un pieteicējs ar draugu tikuši aizturēti. Pieteicēja vecākiem izdevies panākt pieteicēja un viņa drauga atbrīvošanu. Pēc atbrīvošanas pieteicēja draugs esot pametis valsti un viņi vairs neesot kontaktējušies.

Savukārt tiesas sēdē aicināts sīkāk pastāstīt par šo situāciju, pieteicējs norādīja, ka tas noticis naktsklubā. Kādi cilvēki paziņojuši, ka tur ir LGBTQ pārstāvji, tāpēc ieradusies policija un aizvedusi pieteicēju un vēl septiņus cilvēkus uz policijas iecirkni, brutāli izturējusies. Tādējādi pieteicējs pārvaldei norādījis, ka aizturēšanas reizē pieteicēju un viņa draugu pēc naktskluba apmeklēšanas pieķēra un fiziski ietekmēja vietējie iedzīvotāji, pēc tam tika izsaukta policija un pieteicējs aizvests uz policijas iecirkni. Savukārt tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka aizturēšana īstenota tieši naktsklubā, policijai ierodoties un aizturot vairākas homoseksuālas personas. Ievērojot šīs pretrunas, pieteicēja norādes par īstenotu viņa aizturēšanu vērtējamas kritiski.

Tāpat arī pieteicējs sniedza nekonkrētus skaidrojumus par citiem uzbrukumiem pieteicējam, kas varētu būt saistīti ar viņa homoseksualitāti. Viņš tiesas sēdē vispārīgi norādīja, ka cilvēki varot uzbrukt dažādos veidos. Aicināts pastāstīt par kādu konkrētu uzbrukumu viņam, viņš norādīja uz situāciju, kurā viņam uzbruka uz ielas cilvēki, bet viņam esot izdevies aizbēgt. Vēlāk pieteicējs norādīja, ka piedzīvojis uzbrukumu uz ielas, un no šā uzbrukuma viņam esot palikusi rēta uz pleca. Pieteicējs nevarēja izskaidrot, ar ko tieši viņam uzbrukts. Bet medicīniskā palīdzība neesot bijusi nepieciešama. Taču šie pieteicēja paskaidrojumi nav konsekventi un neietver tādu detalizācijas pakāpi, kas raksturīga patiesam stāstam. Līdz ar to arī pieteicēja paskaidrojumi par izcelsmes valstī piedzīvotu vardarbību neveido ticamu, vienotu un konsekventu stāstu.

Tāpat arī kritiski vērtējamas pieteicēja norādes tiesas sēdē par viņam izteiktiem draudiem ar viņu izrēķināties. Atbilstoši viņa paskaidrojumiem tiesas sēdē persona, kas izteikusi draudus, neesot identificējama. Līdz ar to nav noskaidrojams, vai šādus draudus pieteicējam patiesi varētu būt izteikusi persona, kas viņu varētu apdraudēt Kamerūnā.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja paskaidrojumi par viņa vajāšanu Kamerūnā, tostarp pieteicēja homoseksualitāti, tās apzināšanos, partnerattiecību veidošanu stāsta būtiskajos aspektos ir nekonkrēti, iekšēji nekonsekventi un pretrunīgi. Līdz ar to apgalvojumi par pieteicēja piederību sociālajai grupai – homoseksuālām personām – nav ticami. Tādējādi pieteicēja norādes par viņa iespējamu vajāšanu Kamerūnā viņa homoseksualitātes dēļ nevar tikt atzītas par objektīvi pamatotām.

[17] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, secināms, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējams pamats bēgļa statusa piešķiršanai pieteicējam.

[18] Pieteicējs lūdzis viņam piešķirt arī alternatīvo statusu.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 40. panta pirmo daļu uz alternatīvo statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 37. panta pirmo daļu un uz kuru neattiecas šā likuma 46. panta nosacījumi, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību. Atbilstoši Patvēruma likuma 41. pantam smags kaitējums ir: 1) nāves soda piespriešana vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

Kamerūnā nāves sods joprojām ir spēkā kā bargākais soda mērs ar teroristisko darbību saistītajos noziegumos, tomēr faktiski nāves sods Kamerūnā netiek piemērots jau kopš 1997. gada (*Parliamentarians for Global Action: Cameroon and the Death Penalty, pieejams: https://www.pgaction.org/ilhr/adp/cmr.html; Amnesty International: Cameroon, pieejams: https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/cameroon/*). Līdz ar to nav pamata konstatēt, ka pieteicējam viņa izcelsmes valstī – Kamerūnā – varētu draudēt nāves soda piespriešana vai tā izpilde.

Ievērojot pieteicēja sniegtos paskaidrojumus un šajā spriedumā ietvertos secinājumus par pieteicēja atbilstību bēgļa statusa piešķiršanas priekšnoteikumiem, nav konstatējams, ka pieteicējs izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai necilvēcīgai, pazemojošai sodīšanai.

Attiecībā uz plaši izplatītas vardarbības draudiem Patvēruma likuma 41. panta 3. punkta izpratnē tiesai pieejamā informācija liecina par to, ka Kamerūnas ziemeļrietumu un dienvidrietumu reģionos turpinās vardarbīgs konflikts starp valsts drošības spēkiem un separātistu grupējumiem, situācija šajos anglofonajos reģionos turpina pasliktināties (*sk. ACCORD – Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation, Cameroon: The Cameroon Anglophone Crisis (2021 – 2023), pieejams: https://www.ecoi.net/en/document/2102908.html; Freedom House: Cameroon, pieejams: https://freedomhouse.org/country/cameroon/freedom-world/2024; Amnesty International: Cameroon, pieejams: https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/cameroon/report-cameroon/*).

Vienlaikus, lai arī izcelsmes valsts informācija liecina par noteiktas pakāpes apdraudējumu Kamerūnas reģionos, tas neliecina par to, ka pieteicējam nebūtu iespējams atgriezties Kamerūnā un dzīvot /pilsēta C/, kur viņš dzīvojis pirms izceļošanas no valsts.

Personiskajā intervijā pieteicējs norādījis, ka viņš nav bijis kaujinieks kādā no karā iesaistītajām pusēm un viņam personīgi neviens to neesot piedāvājis. Viņam vienreiz īsi pirms izceļošanas uzbrukuši, bet viņš neesot sapratis, kas tas ir par grupējumu. Viņš sadzirdējis šāvienus un aizbēdzis, paslēpies mājās. Turklāt 2022. gada decembrī viņu esot savainojuši ar nazi, taču brūce neesot bijusi pietiekami dziļa, lai vērstos pēc medicīniskās palīdzības. Pieteicējs 2023. gadā atgriezies /pilsēta C/ un dzīvojis pie ģimenes locekļiem. Pieteicējs norādījis, ka apdraudējums ir visā valstī, bet /pilsēta C/ karadarbība nenotiek.

Ņemot vērā to, ka pieteicējs ir jauns, vesels cilvēks darbaspējīgā vecumā, kas Kamerūnā ir dzimis, uzaudzis un apguvis profesiju, tātad pārzina vietējās tradīcijas un arī vietējās valodas, tiesa nesaskata apstākļus, kas pieteicējam liegtu nodrošināt sev eksistenci. Turklāt Kamerūnā joprojām dzīvo pieteicēja ģimene. Tas nozīmē, ka pieteicējam dzimtenē dzīvo radinieki, kas var sniegt nepieciešamo sākotnējo atbalstu.

Līdz ar to no pieteicēja paskaidrojumiem kopsakarā ar izcelsmes valsts informāciju nav konstatējams pamats atzīt, ka pieteicējs pēc atgriešanās Kamerūnā varētu tikt pakļauts smagiem un individuāliem draudiem viņa dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ. Ievērojot minēto, konkrētajā gadījumā nav konstatējami priekšnoteikumi alternatīvā statusa piešķiršanai pieteicējam. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējam nav tiesību uz alternatīvā statusa iegūšanu Latvijas Republikā.

[19] Apkopojot visu iepriekš norādīto, tiesa nekonstatē priekšnoteikumus pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai, atzīst pārsūdzēto lēmumu par tiesisku un pamatotu, bet pieteicēja pieteikums līdz ar to ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.–251. pantu un Patvēruma likuma 49. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese L. Lipkina

Tiesnese S. Kuškina

Tiesnese M. Romanova